

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Olgy Stránské a soudců JUDr. Věry Šimůnkové a JUDr. Milana Podhrázkého, ve věci žalobců **a) nezl. V. Č.**, nar. x, **b) nezl. V. Č.**, nar.x, **c) nezl. D. Č.**, nar.x, všichni zastoupeni žalobci d) a e), **d) Bc. I. Č.**, nar. x, **e) Ing. M. Č.**, nar. x, žalobci a) – e) bytem x, **f) nezl. B. K.**, nar. x, **g) nezl. M. K.**, nar.x, **h) nezl. A. K.**, nar. x, všichni zastoupeni žalobci i) a j), **i) I. K.**, nar.x, **j) M. K.**, nar.x, žalobci f) – j) bytem x, **k) nezl. S. V.**, nar. x, **l) nezl. Z. V.**, nar. x, oba zastoupeni žalobci m) a n), **m) M. V.**, nar.x, **n) Z. V.**, nar.x, žalobci k) – n) bytem x, všichni právně zastoupeni JUDr. Jakubem Křížem, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 919, Praha 1, proti žalované **Základní škola Kosova Hora**, se sídlem Kosova Hora 85, 262 91 Kosova Hora, zastoupené JUDr. Miroslavem Kříženeckým, advokátem se sídlem Na Sadech 21, České Budějovice, o žalobě proti nezákonnému zásahu žalované,

takto:

- I.** Žaloba se zamítá.
- II.** Žalobci **jsou povinni** zaplatit společně a nerozdílně žalované do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení částku **15.481,- Kč**, a to k rukám jejího právního zástupce, **JUDr. Miroslava Kříženeckého**, advokáta.
- III.** Žalobci **jsou povinni** společně a nerozdílně doplatit na soudním poplatku za podání žaloby částku **38.100,-Kč** do 3 dnů od právní moci rozsudku na účet Krajského soudu v Praze.

Odůvodnění:

Žalobou podanou u Krajského soudu v Praze se žalobci domáhají vyslovení nezákonnosti zásahu žalované, spočívajícího ve zrušení výuky nepovinného předmětu náboženství pro druhé pololetí školního roku 2012/2013. Zrušení výuky předmětu bylo podle názoru žalobců v rozporu s ustanovením § 15 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním,

základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, neboť byly splněny podmínky stanovené zákonem a škola tak měla povinnost výuku uskutečňovat. Její zrušení pak dle žalobců představuje zásah do práva na výuku náboženství podle čl. 16 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a práva na vzdělání podle čl. 2 Dodatkového protokolu č. 1 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

Z výše uvedených důvodů navrhli žalobci, aby soud vyslovil, že zrušení výuky nepovinného předmětu náboženství pro druhé pololetí školního roku 2012/2013 žalovanou představovalo nezákonný zásah do práv žalobců.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření k žalobě poukázala na to, že možnost zřizování nepovinných předmětů je upravena v ustanovení § 5 odst. 1 vyhlášky č. 4/2005 Sb. Zrušení takového předmětu již ve vyhlášce upraveno není, což však neznamená, že k němu ředitel školy není oprávněn. Jeho oprávnění dle žalované plyne z ustanovení § 164 odst. 1 školského zákona. Žalovaná dále uvedla, že jelikož se v tomto případě nejednalo o rozhodování podle ustanovení § 165 odst. 2 školského zákona, nerozhodoval ředitel jako orgán státní správy a jeho rozhodnutí tak není soudně přezkoumatelné.

K věci samé pak žalovaná uvedla, že nepovinný předmět náboženství byl vyučován již ve školním roce 2011/2012 a v roce 2012/2013 bylo v jeho výuce pokračováno s žalobkyní d) jako učitelkou. Žalobkyně d) však během prvního pololetí roku 2012/2013 nespolupracovala s vedením žalované a vedla proti ředitelce žalované pomlouvačné akce. Žalobkyně d) s vedením školy nekomunikovala, neúčastnila se pedagogických porad, ani nereagovala na žádosti ředitelky žalované k osobní pracovní schůzce. Žalobkyně d) rovněž nijak nekomunikovala s žalovanou ohledně uzavření nové dohody o pracovní činnosti pro druhé pololetí roku 2012/2013. Z výše uvedených důvodů dospěla žalovaná k závěru, že s žalobkyní d) novou dohodu o pracovní činnosti neuzavře.

Žalovaná dále uvedla, že se pokoušela nalézt vhodného vyučujícího, což se jí však do konce ledna 2013 nepodařilo a nezbylo jí tedy, než přistoupit ke zrušení výuky nepovinného předmětu náboženství a k jeho nahrazení zájmovým kroužkem. Rovněž poukázala na to, že dne 15. 1. 2013 se od jednotlivých třídních učitelů dozvěděla, že žalobci a) – c), f) – h) a k) – l) budou ke druhému pololetí přecházet na jinou školu – což následně skutečně učinili, čímž počet žáků klesl pod zákonem stanovené minimum. Žalovaná rovněž uvedla, že celý její postup byl konzultován s Českou školní inspekcí, která jej schválila a ani při následné inspekci na škole neshledala v této věci žádné pochybení.

Žalovaná rovněž uvedla, že se snažila celou věc řešit skrze pražské arcibiskupství, což se však rovněž nezdařilo. Poukázala na skutečnost, že ustanovení § 15 odst. 2 neuvádí, že by vyučujícím musel být právě pověřený zástupce Církve římskokatolické.

Z výše uvedených důvodů navrhla žalovaná zamítnutí žaloby.

U jednání soudu dne 27. 1. 2015 žalobci uvedli, že k přechodu žalobců a) – c), f) – h) a k) – l) na jinou školu došlo až během druhého pololetí roku 2012/2013. Dále uvedli, že neobnovení pracovního poměru se žalobkyní d) nemá na projednávanou věc vliv, neboť

žalobci nepožadovali, aby nepovinný předmět náboženství vyučovala přímo žalobkyně d). K tvrzené snaze žalované najít jiného vyučujícího než žalobkyni d) pak poukázali na to, že první doklad o kontaktu žalované s Pražským arcibiskupstvím je až z února 2013.

Žalovaná pak navrhla výslech bývalé ředitelky školy, Mgr. P., za účelem objasnění některých skutečností.

Vzhledem k tomu, že v projednávané věci nebyl správní spis veden, vycházel Krajský soud v Praze z dokumentů předložených účastníky a k věci samé zjistil následující skutečnosti:

Ke konci druhého pololetí školního roku 2011/2012 probíhalo přihlašování žáků na nepovinný předmět náboženství pro následující školní rok a v prvním pololetí roku 2012/2013 byl tento předmět vyučován žalobkyní d), která disponovala příslušnou kanonickou misí Církve římskokatolické. S žalobkyní d) uzavřela žalovaná dohodu o pracovní činnosti do 31. 1. 2013. Dne 15. 12. 2012 požádala ředitelka žalované žalobkyni d) o osobní schůzku (vzhledem k blížícímu se konci jejího pracovního poměru) na den 15. 1. 2013 za účelem projednání možností a podmínek další spolupráce. Tuto žádost ředitelka žalované opakovala dne 10. 1. 2013. Dne 15. 1. 2013 sdělila žalobkyně d), že se ke schůzce nemůže dostavit a vyzvala ředitelku žalované, aby navrhla jiný termín po 23. 1. 2013. Dne 17. 1. 2013 informovala ředitelka žalované na pedagogické radě školy o pozastavení výuky nepovinného předmětu náboženství s ohledem na hledání nového vyučujícího. Ode dne 1. 2. 2013 výuka nepovinného předmětu náboženství na škole neprobíhala. Dne 7. 2. 2013 jednala ředitelka žalované se zástupci Pražského arcibiskupství o situaci ohledně daného předmětu. Po tomto jednání se ředitelka žalované téhož dne obrátila na Mgr. G.z Pražského arcibiskupství se žádostí o doporučení vyučujícího pro výuku náboženství. Během února 2013 došlo k přestupu žalců a) – c), f) – h) a k) – l) [a rovněž dalších žáků žalované] na jinou základní školu. Ve dnech 5. – 8. 3. 2013 provedla Česká školní inspekce (ČŠI) inspekci u žalované, přičemž problematika zrušení nepovinného předmětu náboženství je v inspekční zprávě pouze informativně zmíněna bez jakýchkoliv závěrů ze strany ČŠI.

Žalobci se domáhali pouze určení nezákonnosti zásahu, soud proto postupoval v souladu s ustanovením § 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podle kterého rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.

Nejprve se soud zaměřil na otázku, zda jednání žalované bylo zásahem ve smyslu ustanovení § 82 a následujících s. ř. s., který je přezkoumatelný ve správním soudnictví a dospěl ke kladné odpovědi. Žalovaná ve svém vyjádření namítla, že jelikož ředitelka školy nerozhodovala jako orgán státní správy, není její rozhodnutí přezkoumatelné ve správním soudnictví. K tomu soud dodává, že v daném případě je nepochybné, že jednání ředitelky žalované spadá pod ustanovení § 164 odst. 1 písm. a) školského zákona, podle kterého ředitel školy rozhoduje ve všech záležitostech týkajících se poskytování vzdělávání a školských služeb, pokud zákon nestanoví jinak. Zřízení (či naopak zrušení) nepovinného předmětu je bezesporu záležitost týkající se vzdělávání a činnost ředitelky školy lze s odkazem na rozhodnutí NSS sp. zn. 2 Aps 3/2010 označit za činnost rozhodovací či vrchnostenskou, která podléhá soudnímu přezkumu.

Poté, co soud shledal, že projednávaná věc spadá do přezkumu ve správním soudnictví, přistoupil k meritornímu posouzení žaloby a položil si postupně několik otázek nezbytných k posouzení věci.

První otázkou je, zda na výuku nepovinného předmětu náboženství existuje právní nárok, či nikoliv. Na tuto otázku soud odpověděl kladně. Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) stanoví v čl. 16 odst. 3, že zákon stanoví podmínky vyučování náboženství na státních školách. Z uvedeného plyne povinnost zákonodárce výuku náboženství na státních školách umožnit a stanovit podmínky, za jakých má a může probíhat. Zákonodárce provedl citované ustanovení Listiny v § 15 školského zákona. Podle ustanovení § 15 odst. 2 školského zákona se v základních a středních školách zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí vyučuje náboženství jako nepovinný předmět, pokud se k předmětu náboženství uskutečňovanému danou církví nebo náboženskou společností přihlásí ve školním roce alespoň 7 žáků školy. Z výše uvedené dikce zákona je patrné, že je-li splněna tato podmínka (spolu s dalšími podmínkami), je škola povinna nepovinný předmět náboženství zřídit a vyučovat.

Výše uvedená podmínka však není podmínkou jedinou, jak by izolované čtení ustanovení § 15 odst. 2 školského zákona mohlo naznačovat. Druhá podmínka totiž plyne z ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona, podle kterého vyučovat náboženství může v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost dané školy, pověřený zástupce církve nebo náboženské společnosti, který splňuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle zvláštního právního předpisu. K výuce nepovinného předmětu náboženství je tak zapotřebí nejen minimální počet žáků, ale i vyučující splňující výše uvedené podmínky – odbornou kvalifikaci a souhlas příslušné církve, jejíž náboženství má být vyučováno.

Soud tedy shrnuje, že na výuku nepovinného předmětu náboženství mají žáci (a jejich rodiče) právní nárok, pokud je počet zájemců dostatečný a pokud škola disponuje učitelem kvalifikovaným ve smyslu ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona.

Výše uvedené ovšem nelze dle názoru soudu chápat tak, že škola je povinna akceptovat do pracovního poměru každou osobu, která disponuje pověřením příslušné církve. Je nepochybně právem ředitele školy odmítnout takovou osobu, pokud mu připadá pro působení na škole nevhodná – opačný výklad by vedl k popření autonomie školy na příslušné církvi a postavení jejího ředitele jako odpovědného zaměstnavatele a hospodáře. Ředitel při tomto uvážení vystupuje jako manažer a zaměstnavatel a jeho rozhodnutí neuzavřít pracovní poměr není ve správním soudnictví přezkoumatelné. Pro účely přezkumu (ne)zákonnosti zásahu je rozhodné pouze to, že ředitel měl k svému rozhodnutí důvod – tedy že nešlo o zjevnou svévoli s cílem zabránit výuce náboženství na škole.

Poslední otázkou, kterou si soud položil je, zda má škola sama povinnost (při existenci dostatečného zájmu žáků) kvalifikovaného učitele zajistit. Podle názoru soudu tuto povinnost škola nemá (a mít ani nemůže), jelikož může snadno nastat situace, že pro dotčenou církev nebude žádná pověřená osoba pro danou školu schopna či ochotna výuku zajistit a taková povinnost by se pak pro školu stala velmi snadno nesplnitelnou. Je však povinností školy se o zajištění vyučujícího pokusit. Soud nemá ambici předepisovat řediteli školy, jaké kroky k zajištění vhodného vyučujícího má podniknout, to je plně v jeho kompetenci jako manažera a statutárního orgánu školy. Pro účely přezkumu (ne)zákonnosti zásahu soud pouze posuzuje, zda ředitel skutečně vyvinul snahu o zajištění kvalifikovaného vyučujícího a vyslovení

nezákonnosti zásahu by připadalo v úvahu jen tehdy, pokud by činnost ředitele školy byla zjevně nedostatečná a svědčila o snaze zmařit výuku náboženství na škole.

Výše uvedené závěry soudu lze shrnout do následujících bodů:

- 1) Na výuku nepovinného předmětu náboženství na státních školách mají žáci a jejich rodiče právní nárok, pokud:
 - a) má o výuku zájem alespoň 7 žáků školy,
 - b) škola disponuje vyučujícím, který splňuje požadavky podle ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona.
- 2) Škola je povinna pokusit se zajistit vyučujícího, který splňuje požadavky podle ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona, není však povinna akceptovat každou osobu, která uvedené požadavky splňuje. Je v pravomoci ředitele školy odmítnout osobu, která požadavky školy nesplňuje.
- 3) Konkrétní kroky k zajištění vyučujícího jsou plně v odpovědnosti ředitele školy jako manažera a zaměstnavatele. Soud vysloví nezákonný zásah pouze tehdy, pokud konání (či nekonání) ředitele školy svědčí o snaze zmařit výuku nepovinného předmětu náboženství.

Poté, co soud vymezil obecná kritéria přezkumu zákonnosti postupu žalované v této věci, aplikoval je na projednávaný případ a dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.

V projednávané věci je nepochybné, že postupem školy došlo k zásahu do práv žalobců zaručených čl. 16 Listiny základních práv a svobod. Žalobci, resp. jejich děti, se účastnili výuky nepovinného předmětu náboženství Církve římskokatolické, která však byla pro druhé pololetí roku 2012/2013 zrušena a oni tak nemohli dále realizovat touto formou své právo zaručené čl. 16 Listiny. Zbývá posoudit, zda byly naplněny shora uvedené podmínky – tedy zda žalovaná splnila své povinnosti k zajištění výuky náboženství na škole.

Pokud jde o první podmínku (dostatečný počet zájemců o výuku), pak soud konstatuje, že tato podmínka byla splněna, jelikož ke dni 1. 2. 2013 byl u žalované dostatečný počet žáků pro výuku náboženství. Argumentuje-li žalovaná úmyslem žáků – žalobců a) – c), f) – h) a k) – l) přestoupit na jinou školu, pak soud konstatuje, že žalobci prokázali, že k přestupu došlo až v průběhu měsíce února 2013, tedy v době, kdy výuka nepovinného předmětu náboženství již neprobíhala a je tak nepochybné, že k začátku druhého pololetí roku 2012/2013 byli všichni nezletilí žalobci stále žáky žalované.

Splněna však nebyla druhá podmínka spočívající v zajištění kvalifikovaného vyučujícího. V projednávané věci je nepochybné, že ke dni 1. 2. 2013 žalovaná nedisponovala vyučujícím, který by splňoval požadavky ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona. Spornou otázkou však je, zda se žalovaná pokusila kvalifikovaného vyučujícího zajistit a zda její postup nesvědčí o snaze výuku nepovinného předmětu náboženství zmařit. Soud úvodem konstatuje, že žalovaná měla kvalifikovanou vyučující k dispozici během prvního pololetí roku 2012/2013, přičemž tato vyučující působila na škole již v roce předcházejícím. Bylo proto logické, že se ředitelka žalované pokusila zajistit tuto vyučující i pro následující pololetí, a to i přes napjaté vztahy mezi ní a dotýcnou vyučující. Žalovaná prokázala, že její ředitelka již 15. 12. 2012 požádala dosavadní vyučující o schůzku na den 15. 1. 2013 za účelem projednání další spolupráce. Jelikož vyučující nereagovala, opakovala ředitelka žalované svou žádost dne 10. 1. 2013. Na tuto schůzku se však vyučující nedostavila a omluvila se pouhé dvě hodiny před jejím termínem. Za situace, kdy o navrženém termínu

vyučující věděla měsíc dopředu, se nelze divit ředitelce žalované, že definitivně dospěla k závěru, že s dotyčnou osobou již nebude dále spolupracovat. Vzhledem k tomu, že do začátku nového pololetí zbývaly pouhé dva týdny, pak není nepřiměřeným postup žalované, když následně pozastavila výuku nepovinného předmětu náboženství. Soud má tedy za to, že postup ředitelky žalované byl zcela v mezích její manažerské odpovědnosti, a že vyvinula dostatečné úsilí k uzavření nové dohody o pracovní činnosti s dosavadní vyučující za účelem udržení výuky předmětu. Naopak to byla právě žalobkyně d) jako dosavadní vyučující nepovinného předmětu náboženství, která nebyla včas schopna reagovat na žádosti ředitelky žalované o schůzku. O tom, že se ředitelka žalované nesnažila výuku nepovinného předmětu náboženství zmařit, svědčí i její následná snaha o její obnovení cestou komunikace s Pražským arcibiskupstvím z února 2013.

Soud tedy konstatuje, že v projednávaném případě nebyla splněna jedna ze zákonných podmínek pro výuku nepovinného předmětu náboženství, a sice zajištění vyučujícího splňujícího požadavky ustanovení § 15 odst. 3 školského zákona, a to nikoliv vinou žalované, která k jeho zajištění vyvinula veškeré úsilí, které bylo možné po ní požadovat. Žalobcům nemohla být zajištěna výuka, protože pro ni nebyly splněny podmínky nepovinného předmětu náboženství. Zásah do jejich práv proto nebyl nezákonný. Návrhu žalované na výslech bývalé ředitelky žalované Mgr. P. soud nevyhověl, neboť jej považoval pro posouzení věci za nadbytečný.

Vzhledem k tomu, že soud neshledal námitky žalobců důvodnými, postupoval podle ustanovení § 87 odst. 3 s. ř. s. a žalobu zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch. Žalované, která byla ve věci plně úspěšná, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 15.481,- Kč. Tato částka sestává z odměny advokáta ve výši 9.300,- Kč za tři úkony právní služby po 3.100,- Kč [převzetí a příprava zastoupení, sepsání vyjádření k žalobě a účast u jednání – § 7 odst. 1, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů], ze tří paušálních částek jako náhrady hotových výdajů po 300,- Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem 900,- Kč, dále z náhrady za promeškaný čas ve výši 800,- Kč podle § 14 odst. 1 písm. a) téže vyhlášky za cestu z Českých Budějovic do Prahy a zpět (8 půlhodin po 100,- Kč) a z nákladů na cestovné advokáta k jednání dne 27. 1. 2015 osobním vozem Renault Laguna RZ 5C19652 v délce 304 km, ve výši 1.794,- Kč (sestavajících v souladu s vyhláškou č. 328/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, z ceny za spotřebované pohonné hmoty ve výši 669,- Kč a základní náhrady za použití silničního motorového vozidla ve výši 1.125,- Kč), vše zvýšeno o částku 2.687,- Kč odpovídající 21 % DPH z předchozích částek.

Soud uložil žalobcům povinnost doplatit společně a nerozdílně příslušnou částku na soudní poplatek za podání žaloby, který činí podle zákona č. 569/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění do 31. 12. 2013, Položka 18, bod 2., písm. d) částku 2.000,- Kč u jednoho žalobce. Žalobci zaplatili na soudním poplatku celkem 3.000,-Kč, žalobkyně d) později zaplatila samostatně ještě částku 900,-Kč. Do částky 42.000,-Kč zbývá tedy žalobcům doplatit na soudním poplatku částku 38.100,-Kč. Vzhledem k tomu, že žalobci příslušný soudní poplatek za podání žaloby nezaplatili současně s podáním žaloby, soud jim tuto povinnost stanovil dodatečně. Výše povinnosti zaplatit soudní poplatek se stanoví samostatným usnesením, a proto nic nebrání tomu, aby toto usnesení bylo zahrnuto v písemném vyhotovení rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 27. ledna 2015

Olga Stránská, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost:
Božena Kouřimová